

DRIEHOEK
Mac Barnett & Jon Klassen (ill.)
Gottmer
(door Laure Evers)

OVER DE MAKERS

Als begeleider van zomerkampen vertelde **Mac Barnett** de kinderen het verhaal dat hij vroeger de Koningin van Engeland bespioneerde. Al gauw zaten alle kinderen bij Barnett onder de boom, in plaats van op het sportveld. Want dat is wat Barnett het beste kan: verhalen vertellen. Mac Barnett (1982) komt uit Californië en werkt regelmatig samen met illustrator Jon Klassen, met wie hij o.a. het boek 'Bas en Daan graven een gat' maakte en waarmee ze het Zilveren Palet wonnen. In 2018 verschijnt het tweede boek over geometrische figuren: *Vierkant*. Deel drie van de trilogie zal *Cirkel* het en verschijnt later. Bron: <http://www.leesfeest.nl/auteur/barnett-mac>

Jon Klassen werd geboren in Canada in 1981 en studeerde er animatiefilm. Hij verhuisde naar Los Angeles in de Verenigde Staten en vond een job bij een tekenfilmstudio. Zo werkte hij o.a. mee aan de tekenfilm Kung Fu Panda. Zijn eerste eigen prentenboek verscheen in 2011: 'Ik wil mijn hoed terug'. Daarvoor ontving hij de Deutscher Jugendliteraturpreis. Voor 'Deze hoed is niet van mij' (2012) ontving Jon Klassen zowel de Caldecott Medal 2013 als de Kate Greenaway Medal 2013. Heel bijzonder: hij is de eerste tekenaar die beide prijzen voor hetzelfde boek heeft gekregen. In Nederland heeft hij voor dit boek het Zilveren Palet ontvangen. Bron: <http://www.leesfeest.nl/auteur/klassen-jon>

1. VOOR HET LEZEN

Je kan als **aanzet** een **spelletje** meebrengen dat typisch is voor peuters en daarom ook een grote herkenbaarheid heeft voor de kleuters: vormen die ze in de juiste gaten moeten steken. Je kan dit ook zelf maken uit karton.

Een andere mogelijkheid is een legpuzzel met vormen.

Laat de kinderen het spel spelen en bespreek met hen waarom sommige vormen niet passen in bepaalde gaten. Niet alleen haal je een essentieel thema van het boek aan, je doet ook aan taalbeschouwing, woordenschatverwerving en wiskundige initiatie. Mogelijke vragen:

- *Waarom past dit hier niet in? Wat is er anders? Kan je de hoeken tellen? Hoeveel zijn er? Hoe noemt met een vorm met vier hoeken? Een vierhoek? Idem met driehoek, cirkel, etc.*

Je kan de kleuters ook vragen om de andere vormen zelf een naam te geven op basis van eigenschappen van de vorm. Je doet op dit moment aan taalbeschouwing.

Bekijk vervolgens de **kaft** met de kleuters.

- *Wat zie je? Hoe heet de vorm op de cover/voorkant? Waarom is dat zo?*
Bespreek met de kleuters de vorm van het boek.

- *Hoeveel hoeken telt het boek?* Je ziet dus een driehoek in een vierhoek.

Zoom even terug in op de **driehoek op de cover**. Je hebt met de kleuters de vorm al besproken, maar nu kan je daar dieper op ingaan.

- *Wat is dit eigenlijk? Het is een driehoek. Maar is het ook een persoontje? Leeft het ook? Kan het ook een levend wezentje zijn? Hoe kan je dat zien?* (aan de ogen en de poten/benen).

Je koppelt hierdoor indirect terug naar het animisme dat typisch is voor kleuters (= levensloze voorwerpen menselijke/dierlijke eigenschappen geven.) en je kan met hen hierover verder filosoferen.

Wijs de kleuters op het feit dat er **op de voorkant geen titel** staat (in vergelijking met andere boeken), dat dit enkel op de rug van het boek staat. (= werken aan literaire competenties)

Als je het boek openslaat, zie je eerst Driehoek die zwaait. Toon dit ook aan de kleuters. De volgende pagina is de titelpagina, waarop logischerwijs nu wel een titel te zien is. Bespreek met de kleuters wat je nog allemaal ziet op de titelpagina. O.a. auteur en tekenaar, maar ook

- *Hoeveel driehoeken kunnen de kleuters tellen?* (antwoord: 6, de colofon inbegrepen)
- *Welke andere vormen zien ze?* (o.a. zeshoek, vierkant)
- *Zien ze verschillen tussen de driehoek op deze pagina en de driehoek op de vorige pagina. Wat is er anders?* (de stand van de ogen) *Vraag de kleuters wat dit zou kunnen betekenen.*

Start vervolgens met het vertellen van het verhaal.

2. TIJDENS HET LEZEN

Voorleestip: het kan leuk zijn om de prenten in te scannen en te projecteren terwijl je voorleest. Maak er bovendien een erg interactieve voorleessessie van, waarbij je aan de kleuters regelmatig vraagt om een voorspelling te doen over het verloop van het verhaal en waarbij je hen regelmatig opnieuw wijst op de vormen. Aarzel ook niet om tekst toe te voegen. De tekst in het boek is erg beperkt, de prenten vragen om een interactieve bespreking. **Hieronder alvast een aantal suggesties bij enkele prenten.**

Prent 2 – introductie het huis van driehoek: wijs de kleuters op de andere driehoeken die rond het huis van driehoek staan.

- *Wat zouden dat zijn? Huisjes van andere driehoeken? Of iets anders? Hoe zou het huis van Driehoek er vanbinnen uitzien?* Laat de kleuters fantaseren.

Prent 3 – in het huis van driehoek: vraag de kleuters de driehoeken en andere vormen aan te duiden.

- *Waarom zou er een driehoek in een kadertje hangen? Wat is dat?*

Prent 4 – Driehoek verlaat zijn huis: sta even stil bij het adjectief 'gemeen'.

- *Weten de kleuters wat het betekent? Kunnen de kleuters een voorbeeld geven van een gemeen grapje?* Je kan hier eventueel het woord 'stout' als verklaring gebruiken, of een voorbeeld van een lief grapje geven (bij wijze van tegenstelling).

Prent 5 – Driehoek loopt langs alle driehoeken: vraag de kleuters eventueel om de driehoeken te tellen. De trappen van vergelijking worden hier aangebracht d.m.v. het woord 'groot' en komen verder in het boek nog terug.

- *Wat zouden die driehoeken zijn?* (Huizen? Bergen?...)

Prent 6-7 – Driehoek loopt langs vormen die geen driehoeken zijn, zonder naam:

- *Wat zouden ze dan wel zijn? Hoe zouden de kleuters de vormen noemen? Waarom? Hoe zien ze eruit?* (= taalbeschouwing)

Prent 8-9 – Driehoek komt terecht in het dorp van zijn vriend Vierkant: ook hier ligt de nadruk op de trappen van vergelijking, maar dan door middel van het woord 'klein'.

- *Waar zou Driehoek nu zijn?*

Prent 10 – Driehoek komt aan bij het huis van Vierkant:

- *Hoe kunnen de kleuters zien dat dit het huis van Vierkant is?*
- *Wat zal Driehoek doen? (Voorspellend lezen)*

Prent 11 – Driehoek sist:

- *Waarom doet Driehoek dat? Hoe zal Vierkant reageren? (voorspellend lezen)*
- *Vinden de kleuters dat een gemeen grapje? Waarom (niet)?*

Prent 12 – in het huis van Vierkant:

- *Hoe voelt Vierkant zich? (bang) Hoe kan je dat zien? (ogen)* Je kan aan de kleuters vragen om de blik van Vierkant na te bootsen.
- *Hoe voelen ze zich als ze zo kijken?* Je kan met de kleuters ook de verschillen tussen en gelijkenissen met het huis van Driehoek bespreken.

Prent 13-14 – confrontatie Driehoek en Vierkant:

- *Wat zou er nu gebeuren? (voorspellend lezen)*

Prent 15-19 – terugkeer naar het huis van Driehoek: herhaling van de weg die Driehoek aflegde, maar in omgekeerde volgorde (~ repeteerverhaal). Je kan dit samen met de kleuters vertellen. Vestig hun aandacht ook op de ogen van de figuren.

- *Hoe voelt Vierkant zich? (boos – ogen zijn samengeknepen)*

Prent 20-21 – Vierkant zit vast in het deurgat van Driehoeks huis:

- *Wat gebeurt hier? (Vierkant kan niet door de deur.)*
- *Waarom zit Vierkant vast? (link naar de aanzet vóór het lezen)*
- *Vergelijk deze prent met prent 3: wat is er anders? (de kleuren zijn donkerder). Hoe komt dat?*
- *Driehoek lacht heel hard met Vierkant. Is dat fijn? Vinden jullie het ook zo grappig? Waarom? Waarom niet?*

Prent 22-23 – Driehoek wordt bang – Vierkant lacht:

- *Hoe voelt Driehoek zich nu? (focus alweer op de ogen!)*
- *Was dit echt het plan van Vierkant? Waarom (niet)?*

3. NA HET LEZEN

Algemene appreciatie

Om te vermijden dat kleuters onmiddellijk een algemene beoordeling uitspreken over het boek in termen van goed of slecht, kan je volgende vragen stellen die toch peilen naar een genuanceerde eerste appreciatie:

- Wat in het boek
 - o vind je heel mooi, moeilijk, triestig...
 - o maakt je blij, vrolijk...
 - o begrijp je niet zo goed...
 - o ...
- Ze kunnen hierbij zowel verwijzen naar de illustraties, personages, taal...

Enkele thema's

Animisme: als je dit nog niet eerder aan bod liet komen, kan je ook als nabespreking filosoferen over de vraag of voorwerpen ook kunnen leven of wat de figuren net levend maakt.

- *Wat vinden de kleuters ervan dat de personages geen echte mannetjes zijn, maar vormen? Vinden ze dat moeilijk, leuk, vreemd, etc. Waarom?*
- *Misschien kennen ze nog verhalen, boeken films waarin vormen tot leven komen?*

Vriendschap:

- Zijn **Vierkant en Driehoek vrienden** van elkaar? Waarom (niet)?
- Wat vinden de kleuters van de grapjes die ze met elkaar uithalen? Wat heeft Driehoek eigenlijk gedaan? (Vierkant gefopt door te doen alsof hij een slang is.) Was het grapje van Driehoek echt gemeen/stout? Waarom (niet)?
- Kan je grapjes uithalen met elkaar en toch vrienden blijven?

Grapjes/foppen:

- Kennen de kleuters nog andere **soorten grapjes**? (Fijne, kleine, leuke, flauwe, grote...).
 - Hebben ze zelf al eens een grapje met iemand anders uitgehaald? Hoe kan je iemand foppen?
- Laat de kleuters hierover vertellen.

Bang zijn:

- Weten de kleuters nog waar Driehoek en Vierkant bang voor zijn? (Driehoek: het donker, Vierkant: slangen).
- Waarvoor zijn jullie bang? Waar mag zeker geen grapje mag over gemaakt worden?

Illustraties

Kleurgebruik:

- Wat valt op aan de prenten in het boek? Welke kleuren worden er voornamelijk gebruikt? Waarom zou dat zo zijn?
- Wat vinden de kleuters van de kleuren? Zijn ze vrolijk, triest, fel, zacht... Neem eventueel een ander boek uit de selectie erbij en vergelijk. Waar houden de kleuters het meeste van? Waarom?
- Welke kleur is het meest aanwezig? (wit) Waarom zou de tekenaar ervoor kiezen om een witte achtergrond te voorzien?

Vormen:

- Laat de kleuters naar de omtrekken van de personages, de achtergrond kijken. Zijn de randen/lijnen scherp, wazig,...? Wat vinden de kleuters ervan? Ook hier: vergelijk gerust met ander boeken!
- Hoe kan je zien dat sommige vormen voor of achter andere vormen staan? Hoe heeft de tekenaar dat gedaan? Vergelijk ook hier weer met andere boeken uit de selectie. Wat vinden de kleuters het mooiste?

Verwerkingsactiviteiten - ideeën:

Verhaal algemeen:

Rollenspel: geef alle kinderen een rol (Vierkant, Driehoek, huis van Vierkant, huis van Driehoek, vormen zonder naam, grote en kleine driehoeken/vierkanten...) en laat ze het verhaal uitbeelden/naspelen. De begeleider kan de verteller zijn, maar ook één van de kinderen zou dat kunnen doen.

Verteltafel maken:

- Voorzie een groot stuk karton, papier, schaar, lijm, materiaal om mee te kleuren.
- Laat de kleuters nog eens grondig door het boek bladeren, laat hen kijken naar de kleuren, vormen, etc. Vervolgens maak je met hen het decor na: het dorp en huis van Driehoek, het niemandsland, het dorp en huis van Vierkant.
- Voorzie zelf de hoofdfiguren op stokjes. (of laat hen ook door de kleuters maken)
- Speel het verhaal uiteindelijk na in het zelfgemaakte decor.

Focus op de ogen:

Drama – uitbeelden emoties via mimiek: fluister de kleuters een bepaalde emotie in (boos, bang, blij, verrast...) en laat hen dat enkel via hun mimiek uitbeelden. De andere kleuters moeten raden welke

emotie er wordt uitgebeeld.

Knutselen: Voorzie op voorhand een aantal kopieën van de personages, maar laat hun ogen blanco. Laat de kleuters zelf experimenteren met emoties en de overeenkomstige stand van de ogen.

Laat de kleuters geometrische vormen of levensloze voorwerpen tot leven wekken door er ogen op de kleven. Voorzie dus dik papier of karton, stiften en lijm/kleefband. Laat de kleuters ogen tekenen, uitknippen en op de vormen / voorwerpen kleven (voorwerpen kunnen zijn: blikken, plastic flessen, schoenen, keukenmateriaal, beker...). Vervolgens kan je er een fantasiespel/poppenspel aan koppelen.

Focus op de vormen (wiskundige initiatie):

Voorzie **twee dobbelstenen**: één met verschillende kleuren, één met figuurtjes met verschillende hoeken (of cijfers/aantallen). Voorzie ook papieren geometrische figuren in verschillende kleuren en met een verschillend aantal hoeken. Verspreid de figuren op de grond. Laat de kleuters met beide dobbelstenen gooien. Aan hen om het figuurtje met de juiste combinatie van kleur en aantal hoeken te zoeken.

Sorteren (ook taalbeschouwing): hergebruik de bovengenoemde papieren figuren en geef de kleuters allerlei sorteeropdrachten, zoals vb. *Sorteer van groot naar klein. Welke figuren zijn groter dan deze figuur? Welke figuur is de grootste? De kleinste? Etc.*

Bewegingsmomentje: geef de kleuters de opdracht in de ruimte op zoek te gaan naar voorwerpen die lijken op een driehoek, vierkant, vierhoek, vijfhoek, cirkel, etc. Je kan er een wedstrijdje van maken tussen enkele kleuters, kan met de hele groep samen vormen zoeken, etc. Als alternatief kan je de eerder genoemde papieren geometrische figuren (laten) verstoppen en laten zoeken door de kleuters, eventueel met gerichte opdrachten (vb. *Zoek een driehoek.*)

VERGELIJKBARE TITELS

Misschien / Guido Van Genechten (Clavis, 2014)

Kloddertje / Lionel le Néouanic (Lemniscaat, 2006)

Tangramkat / Maranke Rinck en Martijn Van der Linden (ill.) (Lemniscaat, 2016)

Speel je mee? / Hervé Tullet (Oogappel, 2016)

Wij gaan op berenjacht / Michael Rosen en Helen Oxenbury (Gottmer, 2017)

De grote grijpmedan / Julia Donaldson en Helen Oxenbury (ill.) (Gottmer, 2017)